

Oppilashuoltosuunnitelma

Ylitornion kunta

1.1.2019

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	2
2.	Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut	2
3.	Yhteisöllisen- ja yksilökohtaisen oppilashuollon edistäminen ja tarvittavien tukitoimien järjestäminen	3
3.1	Yksilökohtainen oppilashuolto	3
3.2	Psykologi- ja kuraattoripalvelut.....	5
3.3	Kouluterveydenhuollon palvelut	7
3.4	Poissaoloihin puuttumisen malli	9
3.5	Järjestyssäännöt	11
3.6	Siirtymävaiheet koulupolun aikana	13
4.	Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	16
5.	Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	17
5.1	Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa	17
6.	Toimenpiteet oppilashuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi	18

1. Johdanto

Oppilashuollolla tarkoitetaan huolenpitoa oppilaiden oppimisesta ja psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Oppilashuolto kuuluu koko kouluyhteisölle. Oppilashuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää ja koko kouluyhteisöä tukevaa yhteisöllistä oppilashuoltoa. Oppilailla on oikeus myös yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Rehtorin/koulunjohtajan johtama koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä vastaa, suunnittelee, kehittää ja valvoo koko kunnan oppilashuoltoa. Yksittäisen oppilaan asioita käsitellään puolestaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä). Sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Oppilashuollon painopistealueina tulevana vuosina ovat erityisesti:

- Koulupoissaoloihin puuttuminen
- Oppilaiden kuulluksi tuleminen ja kouluyhteisön myönteinen vuorovaikutuskulttuuri
- Yhteistyö huoltajien ja oppilaiden kanssa, osallisuutta edistävä toimintakulttuuri
- Päihteiden käyttöön puuttuminen, ennaltaehkäisevä työote
- Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän vastainen työ

2. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittää oppilashuollon palveluiksi psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Ylitornion kunnassa toimii kaksi koulua: Kaulirannan koulu, johon kuuluvat myös Mellakosken ja Raanujärven toimipisteet, ja Ainiovaaran yhtenäiskoulu. Oppilaita lukuvuonna 2018–2019 on yhteensä 297, luku sisältää esikoululaiset. Kouluilla työskentelee 28 opettajaa sekä 3 erityisopettajaa ja 12 koulunkäynninohjaajaa. Ylitornion kunnan psykologi- ja kuraattoripalvelut tuotetaan Ylitornion kunnan perusturvassa sekä sivistystoimessa. Koulupsykologina toimii Mika Nevala. Koulukuraattorina toimii Milla Tofferi (virka vapaan sijaisena Jannice Toolanen) sekä vastaavana koulukuraattorina Eeva Leukumaa. Ylitornion kouluterveydenhoidon palvelut tuotetaan Ylitornion kunnan perusturvassa.

3. Yhteisöllisen- ja yksilökohtaisen oppilashuollon edistäminen ja tarvittavien tukitoimien järjestäminen

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

3.1 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös

muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka- asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen

ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

3.2 Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Koulupsykologin työhön kuuluvat lapsen ja nuoren kehitykseen, oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyvien kysymysten selvittely ja arviointi.

Psykologinen arviointi

- neuvottelut vanhempien ja koulun henkilöstön kanssa
- psykologiset tutkimukset
- lausuntojen laatiminen
- tukitoimien sekä opetusjärjestelyjen suunnittelu
- yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa

Koulupsykologi tukee oppilaita yksilöllisesti ja ohjaa tunne-elämän kehitykseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tai oppimiseen liittyvissä pulmissa. Koulupsykologi tukee myös perheitä lapsen ja nuoren kehitykseen, vanhemmuuteen tai perheen ongelmatilanteisiin liittyvissä tilanteissa.

Koulupsykologi työskentelee kouluilla lapsen psyykkisen hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen sekä koulunkäynnin ja oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi yhteistyössä vanhempien ja kouluyhteisön kanssa. Koulupsykologisiin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi silloin, kun lapsen koulunkäyntiin, oppimiseen, tunne-elämään, mielenterveyteen tai ihmissuhteisiin liittyvät asiat mietityttävät tai huolestuttavat. Psykologin tehtäviin kuuluvat myös yhteisöllinen työ kouluilla, konsultaatio, yhteydenpito yhteistyötahojen kanssa sekä tarvittaessa lapsen ja hänen perheensä ohjaus muiden tutkimus- ja hoitotahojen palveluiden piiriin. Yhteyttä voivat ottaa esimerkiksi lapsi itse, vanhemmat tai opettaja. Yhteistyö on vapaaehtoista ja luottamuksellista.

Koulukuraattori antaa sosiaalityön asiantuntijana oppilaalle koulunkäynnin tukea ja ohjausta.

Tavoitteena on ehkäistä ja poistaa oppilaan kehitykseen liittyviä sosiaalisia ja psyykkisiä vaikeuksia sekä edistää oppimista, hyvinvointia ja sosiaalisia valmiuksia. Oppilasta tuetaan käyttäytymiseen, sosiaalisiin suhteisiin, tunne-elämään, perhetilanteeseen ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

Koulukuraattori käy oppilaiden kanssa tuki- ja ohjauskeskusteluja ja tekee tarvittaessa sosiaalisia selvityksiä. Koulukuraattori tekee myös yhteisöllistä oppilashuoltotyötä, mikä pitää sisällään muun

muassa erilaisten oppilasryhmien ja -luokkien kanssa työskentelyn. Koulukuraattori on yhteistyössä oppilaan perheen, koulun henkilöstön, eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulupsykologin tai -kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Koulupsykologi ja -kuraattori osallistuvat tarvittaessa yksittäisten oppilaiden asiaa käsittelevien monialaisten asiantuntijaryhmien työskentelyyn. Asiakastyön ohella kuraattorien ja psykologien tehtäviin kuuluu konsultaatiokeskustelujen käyminen.

Asiakkaaksi ohjaaminen

Koulukuraattorin tai koulupsykologin tuki yksittäiselle oppilaalle käynnistyy oppilaan ja/tai huoltajan yhteydenotolla edellä mainittuihin työntekijöihin. Myös opettaja voi ottaa oppilaan kanssa yhteyttä kuraattoriin tai psykologiin ja kertoa huoleen liittyvät tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, on oppilaalle/huoltajalle annettava tieto yhteydenotosta. Yksittäisen oppilaan tuki voi käynnistyä myös monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisella. Oppilashuollon työntekijä arvioi tuen tarpeen kiireellisyyden. Oppilaan ja huoltajan kanssa sovitaan yhdessä asian hoitamisen aikataulusta.

Alaikäinen oppilas voi saada oppilashuollon palveluja myös huoltajan tietämättä, mikäli oppilashuollon työntekijä arvioi, että asian laatu hänen ikänsä, kehitystasonsa ja henkilökohtaiset ominaisuutensa sitä edellyttävät. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Ylitornion koulupsykologina toimii Mika Nevala ja hän työskentelee koulujen lisäksi myös terveyskeskuksessa olevassa vastaanottohuoneessa. Ainiovaaran peruskoulussa on lisäksi vastaanotto-tila. Yhteystiedot: p. 040 7670945, s.posti mika.nevala@ylitornio.fi ja lisäksi Wilmassa on psykologin yhteystieto.

Koulukuraattorina toimii Jannice Toolanen (31.5. 2019 asti) sekä vastaavana koulukuraattorina Eeva Leukumaa. Koulukuraattorin päätoimipiste löytyy Ainiovaaran peruskoulun terveydenhuoltotiloista, mutta kuraattori käy säännöllisesti myös muissa kouluissa. Yhteystiedot: p. 0408214040, s.posti jannice.toolanen@ylitornio.fi ja lisäksi Wilmassa on kuraattorin yhteystieto.

3.3 Kouluterveydenhuollon palvelut

Tavoite

Kouluterveydenhuolto toimii osana oppilashuoltoa yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja kotien kanssa. Sen tavoitteena on oppilaiden terveyden, kasvun ja kehityksen tukeminen ennaltaehkäisevästi sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen.

Yhteystiedot :	Terv.hoit:	Yhteystiedot:
Ainiovaaran koulu	Eila Kursula	0400-398404
Kaulinrannan koulu	Sanna Juvani	040 767 0946
Mellakosken koulu	Sanna Juvani	040 767 0946
Raanujärven koulu	Sanna Juvani	040 767 0946

Tehtävät

Terveystarkastukset

1lk laaja terveystarkastus	(oppilas, huoltaja, lääkäri, terveydenhoitaja, opettajan arvio)
2lk terveystapaaminen	(oppilas ja terveydenhoitaja)
3lk terveystarkastus	(oppilas ja terveydenhoitaja)
4lk terveystapaaminen	(oppilas ja terveydenhoitaja)
5lk laaja terveystarkastus	(oppilas, huoltaja, lääkäri, terveydenhoitaja ja opettajan arvio)
6lk terveystapaaminen	(oppilas ja terveydenhoitaja)
7lk terveystarkastus	(oppilas, terveydenhoitaja ja huoltaja tarvittaessa)
8lk laaja terveystarkastus	(oppilas, huoltaja, lääkäri, terveydenhoitaja, opettajan arvio, nuorison terveystodistus)
9lk terveystapaaminen	(oppilas ja terveydenhoitaja)

Luokkakohtaiset yhteenvedot (5lk ja 8lk) yhteisölliseen oppilashuoltoon.

Terveyskasvatus

5lk murrosiän kehitys

8lk seksuaalikasvatus

Yksilökohtaista terveysneuvontaa päihde- yms. asioissa terveystarkastuksien yhteydessä.

Yksilökohtainen oppilashuoltotyö

Korjaavaa työtä moniammatillisesti vanhempien, kunnan sisäisten ammattiryhmien ja erikoissairaanhoidon kanssa. Tavoitteena on varhainen puuttuminen ja syrjäytymisen ehkäisy (poissaolot, pitkäaikaissairaat, oppimisvaikeudet)

Kouluyhteisön hyvinvointi

Osallistuminen koulun yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään.

Koulujen terveellisten olojen valvonta- selvitys tehdään yhteistyössä koulun johdon, työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa joka 3.vuosi. Se sisältää koulujen turvallisuuskohdat ja työyhteisön hyvinvoinnin.

Koulun ensiapuvälineistön täyttäminen ja päivitys lukuvuosittain.

Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen.

Erityisruokavalio

Hyväksytään vain lääketieteellisin perustein, lääkärintodistus voimassa 2 vuotta.

Yhteys terveydenhoitajaan, joka selvittää asian ja ilmoittaa keittiölle.

Täytetään lomake keittiölle: selvitys erityisruokavalion tarpeesta.

Eettiset ruokavaliot ilmoitetaan suoraan keittiölle (veri ja sianliha).

Oppilaan sairastuminen kesken koulupäivän

Oppilas saa poistua koulusta ainoastaan terveydenhoitajan tai opettajan luvalla. Koululta otetaan yhteys kotiin.

Terveydenhoitaja merkitsee Wilmaan kotiluvan.

Koulutapaturma

Tapaturman nähnyt, lähin koulun aikuinen kirjaa ylös tapahtuman wilmaan ja tiedottaa rehtoria.

Käynti terveydenhoitajan tai lääkärin vastaanotolla välittömästi tai viimeistään seuraavana päivänä, jossa vammojen laatu kirjataan.

Oppilaan pitkäaikaissairaus ja lääkitys koulussa

Pyritään järjestämään niin, että lääkitys ja hoidot tapahtuisivat kotona ennen ja jälkeen koulupäivän (esim. astmalääkitys)

Ellei se ole mahdollista, hoidon ja lääkityksen koulussa hoitaa koulukäyntiavustaja yhteistyössä terveydenhoitajan kanssa. Asia edellyttää kunnollista perehdyttämistä ko asiaan.

Opettajalla ei ole lääkityslupaa.

Oppilaan omatoimisuutta itsehoitoon kannustetaan ottaen huomioon kehityksen taso (esim. kohtauslääke ja insuliini)

Oppilaalle ei mielellään lääkkeitä mukaan kouluun (esim särky- ja migreenilääkkeet). Niistä sovittava terveydenhoitajan kanssa.

Ensiaputaitojen päivitys äkillisten sairauskohtausten osalta koulun henkilökunnalle 3 vuoden välein (epilepsia, insuliinisokki, pyörtäminen, sydänkohtaus, verenvuodot)

Sairaalaopetus pitkäaikaissairaille: Lpks, Lks, Oys, kotiopetus

3.4 Poissaoloihin puuttumisen malli

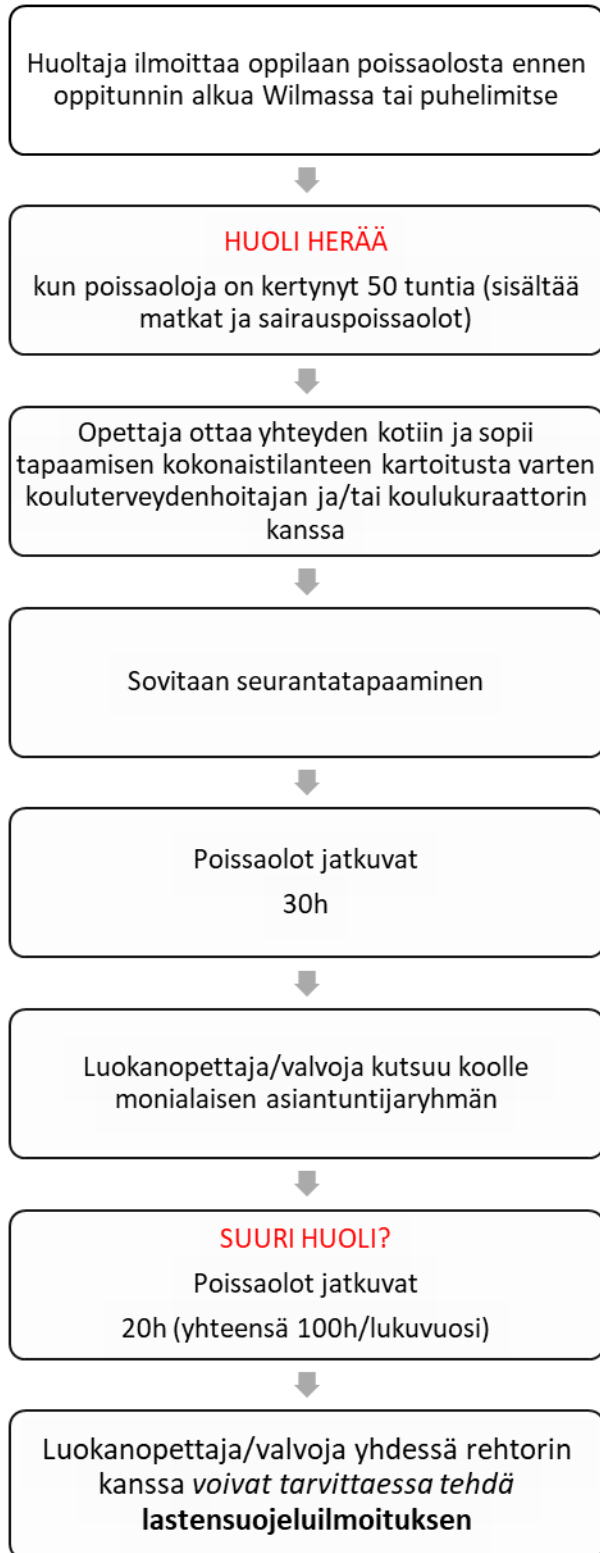
Huoltajat ovat velvollisia ilmoittamaan oppilaan poissaolosta koululle ja tarvittaessa koulukuljetukselle välittömästi, viimeistään poissaolon alkamispäivän aikana.

Opettaja merkitsee poissaolon Wilmaan oppitunnin päätyttyä, viimeistään koulupäivän aikana.

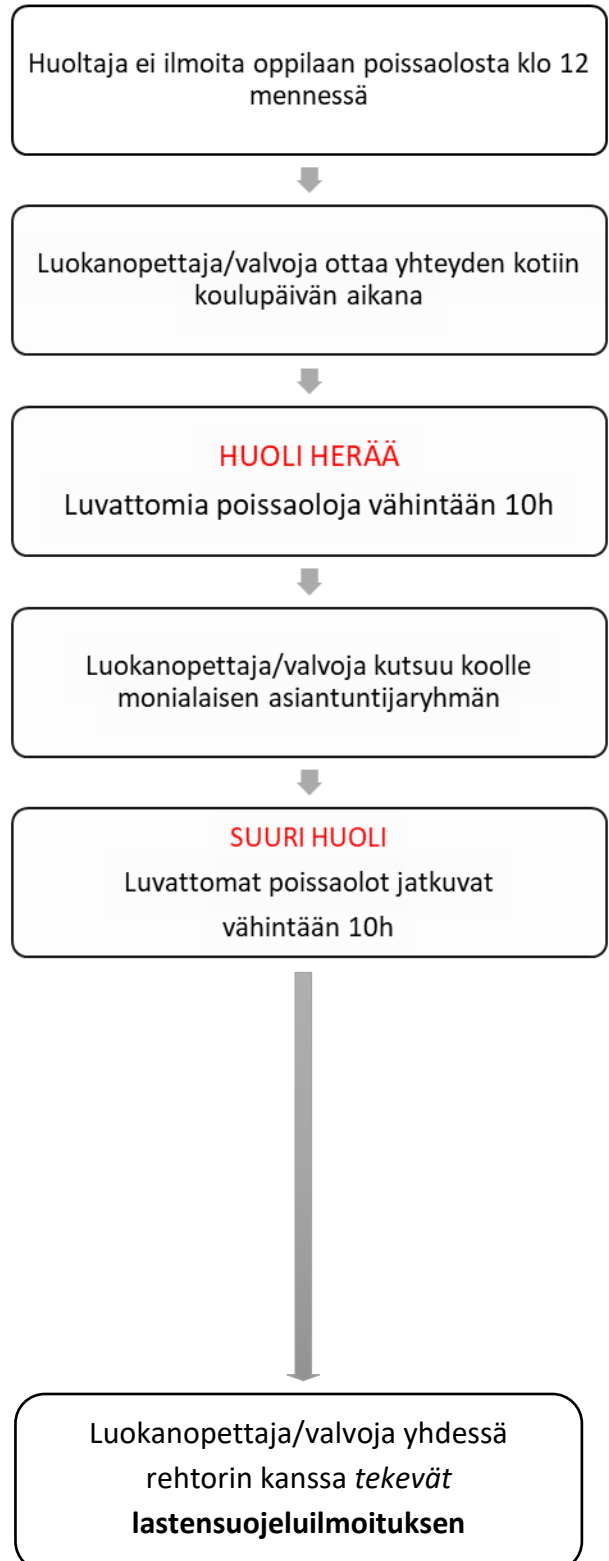
Lomamatkat tulee pyrkiä sijoittamaan koulujen loma-aikoihin. Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin tulee pyytää lupa etukäteen. Luokanopettaja/luokanvalvoja voi myöntää luvan enimmillään **kolme päivää** kestäviin poissaoloihin. Sitä pidemmät poissaolot tulee anoa rehtorilta/koulun johtajalta **kirjallisesti**.

Poissaoloihin puuttuminen

Luvallinen poissaolo

Luvaton poissaolo

3.5 Järjestyssäännöt

Haluamme, että Ylitornion kunnan peruskoulut ovat viihtyisiä ja turvallisia työskentelypaikkoja oppilaille, opettajille ja muulle henkilökunnalle. Tarvitsemme yhteiset säännöt, joita noudatamme koulumatkoilla ja kouluaikoina paikasta riippumatta (esim. opintokäynnit, työelämään tutustuminen, koulun retket, koulun järjestämät tilaisuudet ym.)

1. Olen ystävällinen ja kohtelias kaikkia kohtaan.

- Kielenkäyttöni on asiallista.

2. En kiusaa, vahingoita enkä nimittele toisia.

- Kunnioitan jokaisen henkilön oikeutta fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen.

3. Huolehdin, että koulu ja ympäristö pysyvät siisteinä.

- Siivoan jälkeni sekä sisällä että ulkona.
- Jätän ulkovaatteeni ja kenkäni niille varatuille paikoille.

4. En vahingoita koulun tai toisen henkilön omaisuutta.

- Muistan, että olen korvausvelvollinen.
- Annan toisten oppilaiden tekemien töiden olla rauhassa esillä.
- Havaitusta tai aiheutetusta vahingosta tai onnettomuudesta ilmoitan heti henkilökunnalle.

5. Koulu on työpaikkani.

- Vältän turhia poissaoloja.
- Huoltaja ilmoittaa poissaolostani etukäteen koululle. Luokanopettaja / luokanvalvoja voi myöntää huoltajan anomuksesta poissaolon enintään kolmeksi päiväksi. Sitä pidemmäksi, mutta enintään kahden viikon ajaksi huoltajan on anottava lupaa rehtorilta ja sitä pidemmäksi ajaksi sivistyslautakunnalta.
- En poistu koulun alueelta ilman lupaa. Sairastuessani poistumisluvan voi antaa terveydenhoitaja tai hänen poissa ollessaan luokanopettaja / luokanvalvoja. Muissa kuin sairaustapauksissa, lupaa koulun alueelta poistumiseen pyydän luokanopettajalta / luokanvalvojalta.

6. Noudatan työjärjestystä tunnollisesti.

- Tulen ajoissa oppitunnille.

- Keskityn opiskeluun ja huolehdin koulutehtävistäni ja -välineistäni.
  - Jos olen pois koulusta koepäivänä, sovin kokeen tekemisestä kokeen järjestävän opettajan kanssa.
  - Annan työrauhan kaikille.
  - Kännykkää, tablettia, soittimia, kuulokkeita ym. laitteita käytän oppitunneilla vain opettajan luvalla.
  - Siirryn ulkovälitunneille viivyttämättä. Vietän välitunnit niille varatuilla alueilla sisällä ja / tai ulkona välitunnista riippuen.
  - Ruokailussa noudatan hyviä käyttäytymis- ja ruokailutapoja.
  - Hyvien käytöstapojen mukaisesti otan päähineen ja hupun pois oppitunneille ja ruokalaan mennessäni. Kulttuurisen tai uskonnollisen perinteen vuoksi tästä säännöstä voidaan joustaa. Poikkeuksista sovitaan etukäteen huoltajien kanssa.

7. Huolehdin omalta osaltani yhteisestä turvallisuudestamme.

- Noudatan opettajien antamia työ- ja turvallisuusohjeita.
- Liikkuessani noudatan liikennesääntöjä.
- Koulupäivän aikana pyöräillessäni käytän aina kypärää.
- Moponi, pyöräni yms. kulkuvälineeni säilytän lukittuna niille varatuilla paikoilla enkä käytä kulkuvälineitä koulun alueella.
- En heittele reppua, lumipalloja, kiviä tai mitään muutakaan.
- En tuo tulentekovälineitä, laserosoittimia, terä-, lyömä- tai muita aseita tai vaarallisia esineitä kouluun tai koulun alueelle.

8. Edistän terveellisiä elämäntapoja.

- Karkit, purkat, limsat, mehut ja energiajuomat eivät kuulu koulupäivään. (Tässä säännössä voi olla koulu- ja luokkakohtaisia eroja.)
- En käytä päihteitä, sähkö tupakkaa, tupakkatuotteita tai muita vastaavia tuotteita koulun alueella.

9. Asioissa, joista järjestyssäännöissä ei määrätä, noudatamme voimassa olevia lakeja, asetuksia ja kuhunkin tilanteeseen erikseen annettuja ohjeita. Järjestyssäännöissä voi olla eroja eri koulujen välillä. Oppilaan ikä, kehitys, uskonnollinen vakaumus tms. voidaan ottaa

huomioon järjestyssääntöjä tulkittaessa.

10. Tiedostan tekijänoikeusasiat käyttäessäni kännykkää koulussa. Kuvaan ainoastaan henkilöitä, joilta olen saanut luvan kuvan ottamiseen. Julkaisen sosiaalisessa mediassa ja muualla ainoastaan materiaalia, johon minulla on tekijänoikeudet ja asianmukaiset luvat. Epäillessäni sisältöjeni asiallisuutta tiedustelen opettajalta hänen kantaansa mahdolliseen julkaisemiseen.

3.6 Siirtymävaiheet koulupolun aikana

Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen

- Varhaiskasvatuksen henkilökunta voi konsultoida erityislastentarhanopettajaa
- 4-vuotiaiden laajaan terveystarkastukseen sisällytetään varhaiskasvatuksen henkilöstön arvio lapsen hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa huoltajan kirjallisella suostumuksella
- Neuvola ohjaa lapsen varhaiskasvatuksen piiriin riittävän aikaisessa vaiheessa
- Keväällä ennen esiopetusta lapsen vasu-keskusteluun voivat tarvittaessa osallistua huoltajien lisäksi tuleva esiopettaja ja erityislastentarhanopettaja
- Jos lapsella on pidennetty (11-v.) oppivelvollisuus, esiopetuksen aloittaminen suunnitellaan yksilöllisesti lapsen tarpeiden mukaisesti

Esiopetuksesta perusopetukseen

Esiopetuksen keväällä:

- Tammi-helmikuussa kaikille esiopetuksen oppilaille tehdään kouluvalmiuden ryhmäarviointi, jonka tuloksista esiopettaja keskustelee oppilaiden huoltajien kanssa.
- Huoltajat ilmoittavat oppilaan kouluun maaliskuun aikana, koko kunnassa yhteisesti sovittuna päivänä.
- Toukokuussa lapsen esiopetuksen arviointikeskusteluun voivat tarvittaessa osallistua huoltajien lisäksi tuleva luokanopettaja, erityisopettaja ja muut asiantuntijat (koulupsykologi, puheterapeutti, koulukuraattori).
- Kevään aikana vähintään yksi tutustumispäivä tulevaan kouluun ja huoltajille vanhempainilta
- Esiopetusvuoden aikana pyritään järjestämään yhteistä toimintaa perusopetuksen 1-2-luokkien oppilaiden kanssa.

6-luokan keväällä:

- 6-luokkalaisten toisiinsa tutustumisaamupäivä yläkoululla tukioppilaiden vetämien leikkien merkeissä (tammi-helmikuussa) Etsivä ja/tai kuraattori keskustelee kaikkien kuutosten kanssa kevään aikana
- 6-luokkalaisten tutustumispäivä yläkouluun luokanopettajien ollessa mukana
- (maalishuhtikuussa 8-luokan tet-jakson aikana). Tukioppilaat mukana toiminnassa.
- Opo, erityisopettaja ja luokanopettajat yhteistyössä luokkajaoista. (Oppilaat täyttävät myös kyselylapun, jossa selvitetään esim. kaveruussuhteita, mahdollisia pelkoja ym.)
- Luokanopettajat kertovat oppilaiden lähtökohdat luokanvalvojille, erityisopettajalle ja opolle. (Siirtopalaverit pidetään oppilaille, joilla on HOJKS tai muu erityinen tarve palaveriin. Siirtopalavereiden toteuttamisvastuussa ovat erityisopettajat).
- Yläkouluun tutustumisilta tuleville seiskoille ja heidän huoltajilleen.

7-luokan syksyllä:

- Yläkoulun opettajien tiedottaminen uusista 7-luokkalaisista
- Ryhmäyttämispäivä tai puolikas päivä ensimmäisellä kouluviikolla etsivä nuorisotyöntekijä ja nuoriso-ohjaaja suunnittelevat päivän ohjelman yhdessä
- Ryhmäyttämispäivä tai puolikas päivä syys-lokakuussa
- Kivakoulu toiminta
- Opon tutustumishaastattelut 7-luokkalaisille syys-lokakuussa
- Luokanvalvojien pitämät vanhempainvartit syksyn aikana

Nivelvaihe yläkoulusta toiselle asteelle

9-luokalla:

- Tutustumiskäynnit lähialueen kouluihin / koululla vierailijoita oppilaitoksista. Etsivä tarvittaessa mukana
- Yhteishakuilta oppilaille ja huoltajille, jossa lähialueen koulut esittäytyvät.
- Henkilökohtaiset keskustelut opon ja oppilaiden välillä. Tarjotaan keskustelumahdollisuutta myös vanhemmille. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden osalta keskustelut huoltajien kanssa erityisen tärkeitä ja keskustelut on syytä aloittaa hyvissä ajoin, jo ennen 9-luokkaa.
- Opo tekee yhteishaut ja muut kouluun hakemiset yhdessä oppilaiden kanssa. Etsivä tarvittaessa mukana

4. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Yhteisöllinen oppilashuolto luo edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon lapsen ikä ja edellytykset. Yhteisön tai lasten hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä huoltajan kanssa.

Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimi on tärkeä yhteistyökumppani koululle. Sosiaalitoimen tavoitteena on turvata jokaiselle perustuslain mukainen oikeus ihmisarvoisen elämän edellyttämään välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Sosiaalipalveluilla ja toimeentuloturvalle turvataan yksilön ja perheen hoiva ja huolenpito elämänkaaren eri vaiheissa, mahdollistetaan työelämään osallistuminen ja sukupuolten välinen tasa-arvo. Syrjäytymisen ehkäisy ja hoito ovat olennainen osa sosiaalihuoltoa. Yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa tehdään selvitys palveluiden tarpeista. Sosiaalihuoltolain alaisia palveluita ovat ohjaus/neuvonta/perhetyö/toimeentulo/lastensuojelu. Tuen tarpeesta, tukitoimista sekä mahdollisista lastensuojelun tukitoimista voidaan keskustella sosiaalityöntekijän kanssa. Sosiaalitoimen palveluita ovat mm. lastensuojelu ja lapsiperheiden kotipalvelu.

Muut yhteistyötahot

Koulu tekee yhteistyötä tarvittaessa myös perheneuvolan, poliisin, nuorisopsykiatrisen poliklinikan, kunnan vapaa-aikatoimen, seurakunnan ja erilaisten yhdistysten kanssa. Yhteistyö tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

5. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Jokaisessa Ylitornion koulussa on jokaisella välitunnilla välituntivalvoja tai useampia. Heidän tehtävänä on seurata oppilaiden toimintaa ja puuttua epäasialliseen käytökseen heti, mikäli sitä havaitaan.

Jokaisessa Ylitornion kunnan koulussa on käytössä Kiva-koulu ohjelma. Ohjelmaa voidaan toteuttaa kouluissa vähän eri tavoin, mutta yhteistä kaikille kouluille on se, että Kivakouluohjelman puitteissa

- järjestetään 1.- 4.- ja 7.-luokan oppilaille oppitunteja kiusaamiseen liittyen.
- kaikki koulun aikuiset puuttuvat kiusaamiseen sitä havaitessaan.
- esille tulleet kiusaamistapaukset kirjataan ja arkistoidaan.
- kouluilla on Kiva-tiimi, jonka tehtävänä on selvittää kiusaamistapaukset, joissa on kyse toistuvasta kiusaamisesta.
- Kiva-tiimiin tulleista kiusaamistapauksista seuraa seuranta-aika, jolloin kiusaaja antaa lupauksen lopettaa kiusaaminen ja asiaa seurataan erityisen tarkasti.
- Kiva-tiimin selvitettäväksi tulleista kiusaamistapauksista tiedotetaan myös muita koulun aikuisia, jotta kaikkia tietävät seurata ja puuttua, mikäli kiusaamista vielä esiintyy.
- asianomaiset aikuiset ovat yhteydessä sekä kiusatun että kiusaajan / kiusaajien huoltajiin.
- jos kiusaaminen Kiva-tiimin käsittelyn jälkeen vielä jatkuu, tapauksen selvittämiseen osallistuvat myös koulunjohtaja ja tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä.

Jokaisessa koulussa järjestetään vuosittain useamman kerran lukukaudessa kaikille oppilaille suunnattu kiusaamiskysely, jossa oppilaiden on mahdollista kertoa (myös nimettömästi), jos on havainnut koulussa kiusaamista. Esiin nousseet tapaukset selvitetään Kiva-tiimin vastuuhenkilöiden johdolla yhdessä luokanopettajien ja -valvojen kanssa Kiva-kouluohjelman mukaisesti.

- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely tehdään kerran lukuvuoden aikana.

5.1 Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Ylitornion kouluille on laadittu kriisi-, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat, joissa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmat on valmisteltu yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ja ne päivitetään säännöllisesti.

Kriisityön tavoitteet

Koulun kriisityön tavoitteena on tunnistaa kriisit ja toimia niissä nopeasti, tehokkaasti ja hallitusti. Kriisisuunnitelman avulla koulu vahvistaa yhteisön ja sen jäsenten kykyä selviytyä vaikeista tilanteista ja siten myös tukea koulun henkilöstön jaksamista. Kriisin selvittäminen koulutasolla on välttämätöntä, koska koulu on aina merkittävä paikka lasten ja nuorten elämässä. Kouluyhteisö ja sen jäsenet voivat muodostaa vahvan suojaa ja turvaa antavan tuen kriisin kohdanneille.

Tiedottaminen ja vastuu kriisitilanteissa

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, tiedottaa siitä rehtorille/koulunjohtajalle, tai jos rehtori ei ole paikalla apulaisjohtajalle. Kokonaisvastuu kuuluu rehtorille/koulunjohtajalle, joka informoi opettajakuntaa, oppilaita ja muuta koulun henkilökuntaa tapahtuneesta. Rehtori antaa opettajalle ohjeita ja oikeata tietoa tapahtuneesta huhujen ehkäisemiseksi ja tiedottaa vanhemmille. Rehtori kutsuu kriisiryhmän avukseen ja hoitaa tarvittaessa yhteydet poliisiin ja lehdistöön. Kriisitilanteessa toimintavastuu on aluksi läsnä olevalla aikuisella. Opettajan ensisijaisena tehtävänä on kriisitilanteessa huolehtia omista oppilaistaan. Jokaisella yhteisön jäsenellä on velvollisuus auttaa ja jokaisella on oikeus saada apua. Vakavan kriisin selvittelyn ja käsittelyn hoitaa kunnan kriisiryhmä.

6. Toimenpiteet oppilashuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Koulukohtaisesta oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteutumisesta ja arvioinnista vastaavat oppilaitoskohtaiset oppilashuoltotyöryhmät. Vastuu toiminnasta on rehtorilla ja koulun johtajalla, jotka kokoavat ryhmät sekä toiminnasta saadun palautteen.

Koulukohtaiset oppilashuoltotyöryhmät seuraavat oppilashuoltosuunnitelman toteutumista. Koulut ja oppilashuoltopalveluita tarjoavat tahot toimittavat oppilaiden hyvinvointiin liittyvien kyselyjen ja selvitysten tulokset oppilashuoltoryhmälle aina tuloksia saatuaan. Tällaisia kyselyitä voivat olla esim. vuosittaiset Kiva-koulu tilannekartoitukset, laajojen terveystarkastusten yhteenvedot, kouluterveyskyselyt ja muut koulussa tehdyt oppilaiden hyvinvointiin liittyvät selvitykset.

Oppilashuoltoryhmät käsittelevät saatuja tuloksia säännöllisissä palavereissaan ja päättävät toimenpiteistä, kuten keskeisistä tuloksista tiedottamisesta ja tulosten hyödyntämisestä koulujen oppilashuollon kehittämisessä. Lisäksi koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät välittävät viestiä kuntakohtaiselle oppilashuollon ohjausryhmälle.

Koulujen johtajat tai rehtorit huolehtivat yleisellä tasolla koulunsa oppilashuoltoon liittyvien asiakirjojen voimassaolosta, päivittämisestä, ajanmukaisuudesta sekä niistä tiedottamisesta esim. syystiedotteen yhteydessä.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisesta oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.